

NOȚIUNEA DE ORIZONT LOCAL ȘI CARACTERISTICILE SALE

Instit. MARIA LUDUȘAN

Școala Generală Lunca, com. Valea Lungă, Jud. Alba

ABSTRACT: *The notion of "local horizon" and its features. Local horizon, defined as "neighborhoods of a city where you can make up in one day a geographical trips" is the ideal place for teaching and reception by the students, the main notions of geography. This paper shows how this space can be used with maximum efficiency in training, to small children, the first required to understand the concepts and images in the coming years, the geography.*

Keywords: *local horizon, geographical trip, training concepts, understanding.*

Încă din clasa a III-a, elevii sunt familiarizați cu noțiunea de *orizont*, pe care o definesc ca fiind partea de cer și de pământ pe care o cuprind cu privirea până la linia orizontului, parte în care zăresc numeroase obiecte: pe cele din apropiere mari și clare, iar pe cele din depărtare din ce în ce mai mici și mai puțin clare.

Extinzând noțiunea de orizont la cea de *orizont local* putem spune că acesta cuprinde o suprafață convențională sau unitatea teritorială din preajma unei localități rurale sau urbane unde elementele cadrului geografic natural se îmbină cu componentele social-economice, respectiv, omul și activitatea sa.

Unii autori definesc orizontul local ca fiind „*vecinătăți ale unei localități în care se pot face excursii geografice de maxim o zi*”; zona pe o rază de 20-30 de km în jurul unui oraș cu variate mijloace de transport sau pe o rază de numai 10 km în jurul unei localități fără mijloace rapide de transport, drum care necesită, cu aplicațiile respective, 5-7 ore de mers pe jos (dus și întors).

Alți autori delimitează orizontul local la „*teritoriul din jurul orașului în care se pot face aplicații cu elevii în timp de o jumătate de zi*” fie pe jos - în *orizontul local imediat* - fie cu mijloace de transport - în *orizontul local apropiat*. Aceiași autori stabilesc și limita unui *orizont local îndepărtat*: zone cuprinse între limite naturale distincte: munți, râuri etc.

Pornind de la definițiile date de acești autori, înțelegem că orizontul local cuprinde

teritoriul în care se habitează: casele vecine, drumurile care duc la școală, în oraș și în afara lui, ogoarele, viile și livezile, pădurile și stepele, munții și câmpiile, râurile, fabricile de pe o rază de circa 5-6 km, teritoriu accesibil elevilor pentru cercetare. Într-un cuvânt, orizontul local, este natura, viața care ne înconjoară și ne antrenează în mersul ei.

Din cele spuse mai sus, rezultă că orizontul local este alcătuit dintr-o sumă de factori fizici și biologici care asigură existența omului, precum și o înmănunchere de condiții sociale și economice care marchează un mod de viață și un ansamblu de activități umane.

În lucrarea „Îndrumător metodic pentru organizarea activităților turistice cu elevii”, C. Giurcăneanu și colaboratorii săi înțeleg prin orizont local un *spațiu determinat ca întindere care înconjoară localitatea de reședință*. Autorii numesc acest spațiu *orizont local permanent* unde se află școala, domiciliul și familiile elevilor. Aceeași noțiune, în opinia autorilor, s-ar mai putea referi și la spațiul înconjurător unui punct de oprire de-a lungul unui itinerar, care poate fi o așezare, o tabără, o cabană sau orice alt loc de oprire și cazare.

În acest caz, autorii prezintă orizontul local temporar sau facultativ. Aceeași așezare poate fi în același timp centru de convergență a orizontului local permanent pentru cei care locuiesc în ea sau a orizontului local temporar pe parcursul unui itinerar mai lung, pentru participanții din alte zone.

Orizontul local definit mai sus este o noțiune relativă, după cum relativă poate fi și delimitarea lui exterioară față de *locul central* - așezarea de reședință. În acest caz, întrebarea firească este următoarea: până unde delimităm în exterior orizontul local ?

Teoretic, această delimitare se face în raport cu gradul de accesibilitate și de posibilitățile de deplasare. Urmărind aceste criterii, putem distinge un orizont local foarte apropiat, care se reduce la împrejurimile școlii sau ale întregii așezări unde se afla școala. Pentru așezarea rurală, orizontul local foarte apropiat este mult mai restrâns decât pentru un oraș (mic, mijlociu, sau mare).

Urmează, în afara așezării, *orizontul local apropiat* care poate fi extins în jur pe o rază de 5-8 km, suficient pentru a fi străbătut pe jos timp de o zi dus - întors, fără a fi nevoie de cazare peste noapte. Dacă localitatea este deservită de mijloace de comunicație accesibile în toate direcțiile, orizontul local apropiat se poate lărgi până la 10-15 km.

Peste 15 km distanță radială, apare *orizontul local îndepărtat* care nu poate fi delimitat în exterior decât cu ajutorul unor mijloace de transport cu orar regulat (autobuze, microbuze). Pentru un oraș, orizontul local apropiat și îndepărtat poate fi identificat cu zona sa preurbană.

Indiferent de gradul de accesibilitate și posibilități de deplasare, unii autori propun delimitarea orizontului local pe criterii științifice, geografice.

Din acest punct de vedere, V. Velcea îl definește ca „o suprafață convențională sau o unitate teritorială bine definită după anumite criterii, în care cercetarea globală sau de detaliu dă posibilitatea identificării unor mecanisme proprii fenomenelor și a direcțiilor de evoluție”.

Bineînțeles că o astfel de definiție corespunde unei realități științifice concrete, dar care dacă s-ar aplica, ar putea duce, în unele cazuri, la delimitarea unui orizont local prea întins, care ar crea dificultăți în deplasare, spre a-l acoperi în întregime. De

aceea, în practica școlară, principiul delimitării convenționale trebuie aplicat în funcție de posibilitățile de acces.

De acord cu V. Velcea, care definește orizontul local ca „o unitate teritorială bine definită” [Ion Mac] abordează problematica diversității unităților teritoriale pe care le denumește „spații materiale sau arii cu diverse încărcături, cărora în vorbirea uzuală li se spune **locuri**”.

Locul este o porțiune de teritoriu de o anumită mărime și de o anumită formă, care combină în forma proprie substratul, masa hidroatmosferică și comunitatea vie sau, într-o altă formă, un spațiu individualizat pe baza anumitor caractere proprii. Locul trebuie înțeles ca teritoriu cu o anumită încărcătură geografică. Tocmai ea îi conferă semnificație. Numele locului poartă în sine legitimitatea existenței și, în consecință, localizarea (așezarea). Ocuparea în timp a locului cu populația ce s-a stabilizat într-o vreme și dotarea spațiului respectiv cu elemente create de om (gospodării, drumuri ș.a.), a avut drept urmare apariția *localităților*.

Localitățile sunt locurile și opera oamenilor. Ele sunt entități de organizare teritorială a comunităților de la nivelul local la regional și apoi la planetar. Mai mari sau mai mici, localitățile constituie *structuri geografice asociative*. Asocierea este exprimată în specificul funcțional: localități rurale, (pastorale, forestiere, agricole - cerealiere) și localități urbane, cu tipologii extrem de diversificate.

Relațiile spațiale care se realizează între locurile de pe suprafața pământului și procesele spațiale care creează și mențin astfel de relații determină atributele locurilor:

1. locurile au o anumită *așezare* care se definește printr-o localizare matematică, redată prin longitudine și latitudine;
2. locurile posedă o anumită *mărime*: mic, mare, extins;
3. locurile posedă un *conținut geografic* (fizic, social, economic), atribute care disting locurile unele față de altele;
4. conținutul locurilor este supus unei ordini sau *distribuții spațiale* care este

caracterizată de o serie de indicatori ca: densitatea, dispersia și forma.

5. locurile *suportă schimbări* în timp, în spațiu, în conținut și în funcții, indiferent că este un loc pur fizic (o insulă, un lac) sau cultural (sat, oraș, port, complex industrial etc.), fizionomia locurilor purtând, de cele mai multe ori, straturile geografice înscrise în răbojul locurilor care demonstrează prefacerile în timp și spațiu a acestora.
6. *locurile interacționează* într-un spectru geografic foarte larg, interacțiunea putând fi directă sau indirectă, apropiată sau îndepărtată, de localizare și distanță;
7. interacțiunea dintre locuri se diminuează în intensitate și frecvență proporțional cu distanța, indicator care evidențiază accesibilitatea sau inaccesibilitatea, în sensul cât de conectate sunt locurile prin diverse rețele: telefonice, șosele, conducte, etc.

Locurile, ca structuri teritoriale prezintă deosebiri în conținut și structură. Asta înseamnă că pe Terra nu există doua locuri exact la fel. Cu toate acestea, locurile interacționează foarte puternic, existând numeroase interacționări fizice și umane.

Așadar, în mod obligatoriu, prin orizont local se înțelege *un spațiu determinat ca întindere care înconjoară localitatea de reședință, unde se află școala, domiciliul, familia.*

Cercetarea orizontului local oferă elevilor posibilitatea de a cunoaște condițiile fizico-geografice ale localității: relieful, microclima, rețeaua hidrografică, plantele și animalele, precum și activitatea umană, rolul omului în transformarea naturii. Toate acestea le oferă prilejul de a se familiariza cu regiunea în care trăiesc.

„Orizontul locului este unitatea de măsură a tuturor fenomenelor geografice”
[S. Mehedintși].

BIBLIOGRAFIE

1. Anghel, Gh. Et.al., *Ghid turistic al județului Alba*, Editura Sport-Turism, București, 1995;
2. Benescu, D., *Să cunoaștem geografia României*, pentru clasa a IV-a editura Carminis, Pitești 2002;
3. Dăneț, O., *Metodica predării geografiei la clasele V-VIII*, editura Didactică și Pedagogică, București 1984;
4. Giurcăneanu C. și colaboratorii, *Îndrumător metodic pentru organizarea activităților turistice cu elevii*, editura Didactică și Pedagogică, București 1983;
5. Irimuș A., *Geografia fizică a României*, Casa Cărții de Științe, Cluj-Napoca 2003;
6. Ludușan, N.; Hanciu, S.I.; Hanciu, M.; Munteanu, M., *Geografia județului Alba*, Editura. Aeternitas, Alba Iulia 2003;
7. Ludușan, N., *Geografie și metodica predării Geografiei*, Univ. "1 Decembrie 1918" Alba Iulia, seria "Didactica", 2010;
8. Stoica D. și colaboratorii, *Metodica predării geografiei la clasele I-IV*, editura Didactică și Pedagogică, București 1980;
9. Vulcu B., *Aplicații practice la geografie*, editura Didactică și Pedagogică, București 1979;
10. ***, *Dicționarul statistic al județului Alba*, Direcția Județeană de Statistică, Alba;
11. **, *Revista Învățământul primar*, nr 2-3/2001, 2-3/2004, editura Miniped.